

BIBΛΙΟ 05.11.2014 : 23:30

«The Straits of Chimera»: Η ιστορία του Κεφαλλονίτη θαλασσοπόρου Χουάν ντε Φούκα

ΑΠΕ-ΜΠΕ

Επικές:

Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες ιστορίες της ελληνικής μετανάστευσης ξεδιπλώθηκε σε αμερικανικό πανεπιστημιακό χώρο, αναδεικνύοντας «άγνωστα» στοιχεία των περιπλανήσεων και της ταξιδιάρικης ζωής των Ελλήνων.

Η ιστορία του Κεφαλλονίτη θαλασσοπόρου Ιωάννη-Απόστολου Φωκά-Βαλεριάνου, γνωστού ως Juan de Fuca, όπως αποτυπώνεται στο βιβλίο της Ευρυδίκης Λειβαδά - Ντούκα «Στα Στενά της Χίμαιρας» παρουσιάστηκε σε εκδήλωση στο Κολέγιο Κουίνς του Δημοτικού Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης (CUNY), που διοργάνωσε το Κέντρο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, σε συνεργασία με την Παγκόσμια Ομοσπονδία Κεφαλλήνων και Ιθακησίων «Οδυσσεύς».

Την παρουσίαση της αγγλόφωνης έκδοσης του μυθιστορήματος «The Straits of Chimera» έκανε, μέσω ζωντανής διαδικτυακής σύνδεσης, η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών και πρώην υπουργός Οικονομίας, Λούκα Κατσέλη, η οποία λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων δεν μπόρεσε να ταξιδέψει στις ΗΠΑ. Η

κ. Κατσέλη μίλησε για τον πρώτο Έλληνα και Ευρωπαίο θαλασσοπόρο που διέσχισε τα στενά νότια του Βανκούβερ και που φέρουν σήμερα το όνομά του, υπογραμμίζοντας ότι το βιβλίο, μετά την αγγλική έκδοση, θα πρέπει να εκδοθεί και στην ισπανική γλώσσα.

«Η μεγάλη συμβολή της συγγραφέως είναι ότι χρησιμοποιεί το ιστορικό μυθιστόρημα ως ένα αποτελεσματικό δίαυλο διάχυσης των αποτελεσμάτων της ιστορικής έρευνας στο πλατύτερο κοινό» τόνισε η κ. Κατσέλη, προσθέτοντας: «Η Εύη πλάθει μύθο, κινούμενη στα σύνορα μεταξύ εικονικής πραγματικότητας και αλήθειας, τέχνης και ιστορίας, διεγείροντας τη φαντασία μας και τις αισθήσεις μας. Με τη δυνατή γραφή της, τις ζωντανές εικόνες, την προσοχή στη λεπτομέρεια, μπαρκάρουμε και εμείς με τον Ιωάννη Φωκά-Βαλεριάνο στα πλεούμενα της εποχής και οδεύουμε στις μεγάλες θάλασσες, στους στενούς θαλασσινοὺς λαιμούς.

Ανεβαίνουμε το μεγάλο ποταμό Γκουανταλκεβίρ. Ακόμει το βουητό και το συρφετό στα λιμάνια της Σεβίλλης και του Ειρηνικού. Γινόμαστε ταξιδευτές, μάστοροι караβιών, έμποροι, αυλικόι στην αυλή του Φίλιππου Β΄ της Ισπανίας, κουρσάροι της μεγάλης Ελισάβετ. Ένα βιβλίο μάθημα ιστορίας, δημιουργικής γραφής, αλλά πάνω απ' όλα, επιτρέψτε μου να το πω αυτό, ένας ύμνος στον ανήσυχο Κεφαλλονίτη, στον ανήσυχο Έλληνα. Έναν ριψοκίνδυνο τυχοθήρα, που εμπορεύεται, πολεμά και ληστεύει, που βιώνει καθημερινά τη σμίξη με το θάνατο και την αφηρησιά που εκπορεύεται από αυτή, αλλά που παραμένει άνθρωπος με την αρχοντιά του Αίνου και τη γαλήνη και ημεράδα της γαλάζιας θάλασσας του Ελιού. Έναν πραγματικό θαλασσινό, όπως όλοι οι καπεταναίοι, που ο ίλιγγος της απεραντοσύνης, τον οδηγεί να σπάσει τα σύνορα του απραγματοποίητου».

Από την πλευρά της, η συγγραφέας του βιβλίου, Ευρυδίκη Λειβαδά - Ντούκα, αναφέρθηκε στην έρευνά της και στην πορεία εντόπισης και ανακάλυψης των στοιχείων για τον de Fuca. Όπως είπε, η πρώτη γνώση της για τον Κεφαλλονίτη θαλασσοπόρο ήταν το 1990, μέσω Κεφαλλήνων ιστορικών του 19ου αιώνα. Η ονοματοδοσία, τον Δεκέμβριο του 1992, από την Washington State Board on Geographic Names, βουνού στην περιοχή των Στενών με το όνομα «Βαλεριάνος» και η συμβολή σε αυτή τής μετέπειτα μεταφράστριας του έργου κ. Κρεμμύδα, της έδωσε την αφορμή, επεσήμανε χαρακτηριστικά, να «εντυφώσει περαιτέρω σε διάσπαρτα στον κόσμο αρχεία» και να φέρει στην επιφάνεια στοιχεία άγνωστα μέχρι σήμερα για τη ζωή και την πορεία του θαλασσοπόρου Έλληνα.

Η κ. Λειβαδά μίλησε επίσης και για τις μέχρι τώρα εκδόσεις που έχουν γίνει για τη «δικαίωση του de Fuca», μέσω ποικίλων γεωγραφικών χαρτών και σχεδιασμάτων, για την αλληλογραφία που πιστοποιεί την παρουσία του και έδωσε τεκμηριωμένες απαντήσεις στους «μέχρι σήμερα αμφισβητίες και επικριτές του». Η πρώτη έκδοση, όπως η ίδια τόνισε, προσφέρθηκε δωρεάν από την Ομοσπονδία «Οδυσσεύς», προσθέτοντας ενδεικτικά, «σε μια κοινή προσπάθεια ανάδειξης μορφών που διέπρεψαν σε παγκόσμιο επίπεδο και κάνουν την Κεφαλονιά και την Ελλάδα ολόκληρη υπερήφανη». Η παρουσίαση των στοιχείων που περιέχει το βιβλίο της συνοδεύτηκε με την προβολή οπτικού υλικού.

Η νεότερη οδυσσειακή μορφή, ο Φωκάς έγινε γνωστός ως Χουάν ντε Φούκα λόγω του ότι ήταν στην υπηρεσία του ισπανικού στέμματος. Η ζωή του ολόκληρη, με μικρά διαστήματα ανάπαυλας στη στεριά, κύλησε στα πλεούμενα της εποχής ώσπου, το 1592, ανακάλυψε τα Στενά, νότια της νήσου Βανκούβερ (σύνορα ΗΠΑ-Καναδά), αυτά που φέρουν το όνομά του, καθιστώντας τον τον πρώτο Ευρωπαίο που έφθασε στις εκεί παγωμένες θάλασσες.

Στην αρχή της εκδήλωσης, προβλήθηκε το ντοκιμαντέρ «Πίσω, στο νησί του de Fuca», με συντελεστές τον Σταμάτη Σπανουδάκη (μουσική), την Ευτυχία Χαρτουλιάρη (φωτογραφία) και δημιουργό τον διευθυντή του Τμήματος Ψηφιακών Μέσων και Επικοινωνίας του ΤΕΙ Ιονίων Νήσων Άγη Κονιδάρη, ειδικά για την παρουσίαση του βιβλίου στην Αμερική.

Την εισαγωγή στην εκδήλωση έκανε ο διευθυντής του Κέντρου Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών στο Κολέγιο Κουίνς, δρ Χρήστος Ιωαννίδης, ο οποίος αναφέρθηκε στο «πλούσιο έργο της καταξιωμένης συγγραφέως» και στη «σημαντική συμβολή του βιβλίου για την καταγραφή και διάσωση ιστορικών στοιχείων που συνδέονται με τον απανταχού Ελληνισμό». Για το «αξιόλογο αυτό βιβλίο» και για την «περηφάνια που νιώθουν οι Κεφαλλονίτες» μίλησε επίσης το μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του Κέντρου και γενικός γραμματέας της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας «Οδυσσεύς», Κώστας Βαγγελάτος.

Το Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στη Νέα Υόρκη εκπροσώπησε στην εκδήλωση η εκπαιδευτική ακόλουθος, Αικατερίνη Χατζηνικολάου, ενώ παρέστησαν καθηγητές, φοιτητές, στελέχη και μέλη ομογενειακών φορέων και κυρίως κεφαλλονίτικων ομοσπονδιών και συλλόγων.

Το βιβλίο μεταφράστηκε από την Ουρανία Κρεμμύδα με χορηγία του Ιδρύματος Μαρία Τσάκος και εξεδόθη στην αγγλική από την Παγκόσμια Ομοσπονδία «Οδυσσεύς». Μετά την πρώτη παρουσίαση στο Κολέγιο Κουίνς της Νέας Υόρκης, το βιβλίο θα παρουσιαστεί στο Κεφαλλονίτικο Σπίτι στην Αστώρια, στο Πανεπιστήμιο Ράτγκερς του Νιου Τζέρσεϊ και θα ακολουθήσουν παρουσιάσεις στην Φλόριντα των ΗΠΑ και στο Μόντρεαλ του Καναδά.

Μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, η συγγραφέας Ευρυδίκη Λειβαδά - Ντούκα ανέφερε ότι «με την Ομογένεια έχω μια ιδιαίτερη σχέση. Ο πατέρας μου είχε ζήσει στον Καναδά. Πέρα όμως απ' αυτό και εγώ σπούδασα στο εξωτερικό. Οι ομογενείς είναι ιδιαίτεροι άνθρωποι, γιατί βλέπουν την πατρίδα από ιδιαίτερο πρίσμα και έχουν έντονο το νόστο. Αυτή η λέξη είναι μαγική, η οποία αντικατοπτρίζεται απόλυτα στην ψυχή τους. Εμείς, που ζούμε στην Ελλάδα, αυτό δεν το έχουμε. Ο νόστος προσδίδει σ' αυτούς τους ανθρώπους άλλα χαρακτηριστικά και τους κάνει έντονη αυτή την έννοια της πατρίδας».

Αναφερόμενη στη γενικότερη συγγραφική δουλειά της, είπε ότι αρκετά από τα βιβλία που έχει γράψει είναι ιστορικές μονογραφίες και το περιεχόμενό τους επικεντρώνεται στην Κεφαλονιά. «Όσον αφορά τα τρία μυθιστορήματα, είναι ιστορικά και είναι κατόπιν έρευνας. Το πρώτο είναι το «Fabula» και έχει να κάνει με την ενετοκρατούμενη Κεφαλονιά του 16ου αιώνα. Το δεύτερο είναι «Στα Στενά της Χίμαιρας», που παρουσιάστηκε σήμερα στην αγγλόφωνη έκδοσή του και αφορά τη ζωή και τα ταξίδια του Κεφαλλονίτη θαλασσοπόρου και εξερευνητή Ιωάννη Απόστολου Φωκά - Βαλεριάνου και το τρίτο είναι «Στα σκαλοπάτια τ' ουρανού». Το τελευταίο εκδόθηκε φέτος και αφορά την περίοδο της αγγλοκρατίας στην Κεφαλονιά, την εποχή του Ριζοσπαστισμού και τις εξεγέρσεις του λαού. Το βιβλίο αυτό θα παρουσιαστεί και στην Κύπρο στις 2 Δεκεμβρίου, στην αίθουσα Λουζινιανών Ιπποτών στη Λευκωσία με πρωτοβουλία της εκεί ελληνικής πρεσβείας και με τη συνεργασία του υπουργείου Παιδείας της Κύπρου και της Ένωσης Λογοτεχνών Κύπρου».

Καταλήγοντας, σημείωσε ότι «η ιστορία του Έλληνα είναι ταυτισμένη με το οδυσσειακό στοιχείο. Δεν είναι τυχαίο, που, ένα παγκόσμιο σύμβολο, ο Οδυσσεύς, είναι Έλληνας. Ο οδυσσειακός χαρακτήρας του Έλληνα τον 16ο αιώνα ισχύει και σήμερα, με τους σημερινούς μετανάστες. Αυτά δεν αλλάζουν καθόλου. Παραμένουν αλώβητα στο διάβα των χρόνων. Ονόματα αλλάζουν και κάποιες καταστάσεις πολιτικές, δευτερεύοντα στοιχεία μπροστά στην πορεία της ιστορίας».